

Ingediend via e-mail

Staatssecretaris digitalisering en Koninkrijksrelaties
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. de heer drs. F.Z. Szabó

Den Haag, 25 juli 2024

dossiernummer: 205313
uw kenmerk: n.v.t.
telefoonnummer: +31 (0)6 21 55 66 58
e-mail: e.trinthamer@advocatenorde.nl

Betreft: Regeling Actieve Openbaarmaking Woo en Tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen van actieve openbaarmakingsplicht

Geachte minister,

Op 19 juni 2024 heeft de Nederlandse orde van advocaten (NOvA) de internetconsultatie 'Regeling Actieve Openbaarmaking Woo en Tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen van actieve openbaarmakingsplicht' ontvangen. De NOvA heeft zijn adviescommissie bestuursrecht gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mr. drs. W.M. van Tellingen
algemeen secretaris

bijlage: advies van de adviescommissie bestuursrecht

Bezoekadres
Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

www.advocatenorde.nl

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	adviescommissie bestuursrecht
Datum:	19 juli 2024
Betreft:	Regeling actieve openbaarmaking Woo eerste tranche en Tijdelijke regeling uitzonderen van de actieve openbaarmakingsplicht Woo

Beschrijving voorstel: tijdelijke uitzondering op actieve openbaarmaking

Artikel 3.3 van de Woo betreft de actieve openbaarmaking van bepaalde categorieën informatie. In lid 1 en 2 van dit artikel is te vinden welke categorieën informatie actief openbaar moeten worden gemaakt.

Dit artikel is niet direct met de inwerkingtreding van de Woo in werking getreden; de leden en onderdelen treden gefaseerd in werking, verdeeld over verschillende tranches.

De eerste tranche treedt in werking op 1 november 2024 en omvat een aantal subonderdelen van artikel 3.3 lid 1. Zo ook onderdeel d (organisatie en werkwijze) en onderdeel e (bereikbaarheidsgegevens).

Gelijktijdig treedt de voorgestelde tijdelijke regeling in werking, die er voor moet zorgen dat bepaalde bestuursorganen tijdelijk worden uitgezonderd van de actieve openbaarmakingsplicht. In deze regeling zijn drie categorieën bestuursorganen opgenomen, die uitgezonderd worden van de onderdelen d en e van artikel 3.3 lid 1, namelijk:

- de zogenoemde b-organen,
- bepaalde onderwijsinstellingen (a-organen) en
- bepaalde academische ziekenhuizen (a-organen).

Reden voor de uitzondering

De reden voor deze uitzondering is gelegen in artikel 3.3b Woo dat bepaalt dat openbaarmaking van gegevens, zoals onder andere bedoeld in artikel 3.3 lid 1 onder d en e, gebeurt door middel van een digitale infrastructuur. Volgens de toelichting bij de voorgestelde uitzonderingsregeling is deze infrastructuur echter nog niet gereed en kunnen de uitgezonderde bestuursorganen nog niet op deze digitale infrastructuur worden aangesloten. Het is voor nu, kortom, nog niet mogelijk om te voldoen aan artikel 3.3b Woo.

Overigens worden alleen de onderdelen d en e (organisatie en werkwijze resp. bereikbaarheid) van artikel 3.3 lid 1 uitgezonderd van de plicht tot actieve openbaarmaking. De andere onderdelen van artikel 3.3 hebben betrekking op wetten, algemeen verbindende voorschriften en besluiten van algemene strekking, die niet voorkomen bij deze bestuursorganen.

Bespreking voorstel

Het voorstel geeft in de toelichting per uitgezonderd bestuursorgaan aan waarom voor deze categorie een uitzondering is opgenomen.

B-organen

Bij de b-organen wordt aangegeven dat, omdat er veel in aantal en veel verschillende soorten b-organen zijn, hier nog geen volledig overzicht van is. Daarnaast wordt het niet wenselijk geacht de clusters aan b-organen die al wel geregistreerd zijn, ook nog individueel op te nemen.

Dat de overzichtelijkheid binnen de b-organen momenteel onvoldoende is, om dit in de digitale infrastructuur op te nemen, moge zo zijn. Hoe ervoor gezorgd gaat worden dat dit in de toekomst verbeterd gaat worden, is echter niet duidelijk. Er wordt volgens de toelichting nog naar een oplossing gezocht.

Zeker nu deze tijdelijke regeling pas vervalt op 1 mei 2029, geeft dit geen blijk van voldoende urgentie om deze oplossing te bewerkstelligen.

A-organen: onderwijsinstellingen en academische ziekenhuizen

Voor de onderwijsinstellingen en academische ziekenhuizen wordt de volgende redenering aangehouden.

Sommige onderwijsinstellingen en ziekenhuizen zijn a-organen, waar andere b-organen zijn. De b-organen onder hen vallen onder de algemene uitzondering voor b-organen, terwijl voor a-organen geen uitzondering geldt. Nu het om dezelfde soort organisaties gaat (namelijk onderwijsinstellingen en ziekenhuizen), zou het volgens de toelichting onduidelijk zijn waarom bepaalde onderwijsinstellingen en ziekenhuizen de betreffende gegevens wel openbaar moeten maken en andere niet.

Dit verlegt echter het probleem; het is voor de eindgebruiker wellicht onduidelijk waarom bepaalde organisaties a-organen zijn en andere b-organen, maar juridisch gezien is dat onderscheid wel duidelijk: een *a-orgaan* is ingesteld krachtens *publiek recht* en een b-orgaan niet.

Ervan uitgaande dat juist het publiekrechtelijke karakter van de a-organen met zich meebrengt, dat deze – ongeacht de inhoud van hun taken – niet van de actieve openbaarmakingsplicht worden uitgezonderd, is het opmerkelijk te noemen dat in het feit dat dezelfde taken ook door b-organen worden uitgevoerd, reden wordt gezien om ook de a-organen vrij te stellen, *ongeacht* de vraag of zij al wel of nog niet op de digitale infrastructuur kunnen worden aangesloten.

Omdat de rechtvaardiging voor de uitzondering is gelegen in de – op dit moment – bestaande technische onmogelijkheid tot aansluiting op de digitale infrastructuur, adviseert de commissie om de vrijstelling voor deze a-organen te beperken:

- tot *die* instellingen die *nog niet* op de digitale infrastructuur kunnen worden aangesloten,
- *voor zolang* zij niet op de digitale infrastructuur kunnen worden aangesloten.

Deze laatste benadering verdient overigens voor de *gehele* uitzonderingsregeling de voorkeur, namelijk *voor zover* en *voor zolang* zij niet op de digitale infrastructuur kunnen worden aangesloten.

In het verlengde hiervan geeft de commissie in overweging om in elk geval een *kortere* vervaltermijn te hanteren. Immers, hoe langer de uitzonderingsperiode op voorhand wordt gemaakt, des minder de urgentie is die daarvan uitgaat voor het realiseren van de oplossing.

Impact op rechtzoekenden

De regeling kan aanzienlijke impact hebben op rechtzoekenden. Actieve openbaarmaking van informatie draagt bij aan de transparantie en toegankelijkheid van bestuursorganen, wat cruciaal is voor het vertrouwen van burgers en rechtzoekenden in de overheid.

Door bepaalde bestuursorganen weliswaar tijdelijk, maar verder ongeclausuleerd uit te zonderen van deze plicht, kunnen rechtzoekenden mogelijk moeilijker toegang krijgen tot de voor hen benodigde informatie over de organisatie, werkwijze en bereikbaarheid van deze instanties. Dit kan leiden tot vertragingen en complicaties bij het verkrijgen van benodigde informatie, wat de rechtsgang kan bemoeilijken.

Het is dan ook in het belang van zowel rechtzoekenden als de overheid dat de actieve openbaarmakingsregeling zo snel als mogelijk in zijn geheel in werking treedt en uitzonderingen daarop zoveel mogelijk worden beperkt, zowel in aantal als in tijdsduur.